

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم وپر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

دپلوم انجنیر خلیل الله معروفی

برلین - ۱۹ جون ۲۰۱۵

جواب مقاله استاد بزرگوار داکتر هاشمیان

(قسمت اول)

مقدمه:

این سلسله مقالات در جواب مقاله "پیرامون پروژۀ تدوین فرهنگ زبان دری" استاد محترم داکتر صاحب هاشمیان عرضه میگردد، که صفحه ۱۷ جون ۲۰۱۵ پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" را مزین ساخت. آرزومندم، که علاقه مندان این موضوع، به شمول شخص داکتر صاحب استاد هاشمیان، وقت کافی را صدقه سر مطالعه گفته ها بکنند و سخنان همه اطراف و بالخاصه جانب مقابل را با حوصله و با گوش هوش و چشم سر، بشنوند و بخوانند!!!

در صفحه ۲۱ می ۲۰۱۵ پورتال آزاده "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" مقاله ای ازین درویش تحت عنوان «ضرورت تدوین "قاموس دری"» نشر گردید. درین مقاله چنین آمده است:

«پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" حدوداً سه و نیم سال پیش - و دقیقاً به تاریخ هژدهم دسمبر ۲۰۱۱، مسأله تشکیل "کانون پرورش زبانهای افغانستان" را پیشنهاد کرد؛ و اعلامیه ۶۴ پورتال مُشعر بر همین موضوع بود. نویسنده پُرکار و همکار سابقه دار پورتال، جناب سید هاشم سدید، ضمن مقاله جامع تاریخی یازدهم دسمبر ۲۰۱۱ خود تشکیل چنین کانونی را به ابتکار پورتالی "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" به میان آورده بود. پیشنهاد محترم سدید بلافاصله مورد تأیید این مسکین قرار گرفت؛ چنانچه طی مقاله مؤرخ ۱۲ دسمبر ۲۰۱۱ خود ازین پیشنهاد حمایت نموده و پورتال را متوجه رسالتش در زمینه ساختم. همان بود، که اعلامیه شماره ۶۴ پورتال مشخصاً بدین مناسبت صادر گردید. در طرح وظائف چنین کانونی به درجه اول تدوین کتب لغت به زبانهای ملی ما، دری و پشتو، نهاده شده بود. متأسفانه انعکاس بیرونی گسترده و دلخواه و در حدی نبود، که پورتال بتواند گامهای بعدی را در زمینه بردارد!!!»

این اعلامیه شش ماه تخت - شب و روز - بر طاق جبین پورتال ما جلوه نمائی میکرد. علاوه بر نشر این اعلامیه، از طریق ایمیل و تلفون با افغانان بیشمار دانشمند و دلدادۀ وطن و مردم و فرهنگش، در تماس شدیم - به شمول جناب "استاد محمد اسحاق نگارگر"، که شخصاً دو بار به ایشان در شهر برمنگهم انگلستان تلفون کرده و باهم مفصلاً گپ زدیم. محترم "نگارگر" مگر در حالی که از موضوع حسن استقبال نمودند، مؤکداً گفتند:

«شاید در زمینه رهنمائی بکنم، مگر از من توقع نکنید، که با این کانون همکاری نمایم!!!»

و نیز از "قاموس دری - انگلیسی" پوهاند نگهت، یادآوری کرده گفتند:

«امیدوارم که وقتی پای تدوین قاموس دری به میان می آید، از زحمات شایان پوهاند فقید محمد نسیم نگهت، و از تقدم فضل و فضل تقدم وی درین عرصه خیر، یادآوری و ذکر خیر بکنید!!!»

شاید مصروفیتهای بی اندازه و بی حد و حصر آقای نگارگر با صوفیگری و خانقاهبازی و "هل و هل زدن" در حدی بوده است، که حیف میدانستند، وقت گرامی خود را صرف کارهای "خسره" نمایند!!!

مکرراً یاددهانی میکنم، که با تأسف انعکاس بیرونی بدین موضوع مهم و مُبرم، خیلی یأس آور بود و پورتال را چنان مأیوس ساخت و تنها گذاشت، که نتوانست موضوع را یکه و تنها دنبال نماید!!!!!! بد نیست، که جهت اتمام حجت، مؤخره و دو پراگراف آخر آن مقاله را نیز نقل کنم:

«... همان قسمی که در بالا تذکر رفت، این فرهنگ "دری - انگلیسی" را با صرف مساعی اندک میتوان به دری ترجمه کرده و از آن یک فرهنگ جامع و خیلی سودمند و نافع "دری - دری" درست کرد و امیدوارم، که نسلهای تازه دم و دلسوز و ظنم بدین مهم پرداخته و وطنداران ما را ازین ناحیه بی نیاز و به کلی متکی به خود بسازند!!!»

فرهنگهای مدون ایرانیان - از که تا مه و از فرهنگ عمید گرفته تا فرهنگ مُعین و سخن و لغتنامه دهخدا - فقط و فقط احتیاجات فارسی ایران را مد نظر داشته اند و از همین خاطر است، که ما افغانها در هنگام استفاده ازین فرهنگها، باید مزاج زبان خود ما را در نظر گرفته و هرگز مراتب احتیاط و تأمل را از نظر دور نداریم و هرچه درین فرهنگها ثبت گردیده است، به حیث "آیات منزل" نپذیریم!!!!!!»

کسانی که به موضوع علاقه جدی میگیرند، لطفاً دو لنک آتی را باز نموده و مطالب مندرجه را مفصلاً و از دست اول مطالعه فرمایند:

- لنک مقاله «ضرورت تدوین قاموس دری» - مؤرخ ۲۱ می ۲۰۱۵ - خلیل الله معروفی:

<http://www.afgazad.com/Adaby-2015/052115-KM-Zaroorat-e-Tadween-e-Qaamoos-e-Dari.pdf>

- و اینک هم لنک اعلامیه ۶۴ پورتال دلسوز و ملی "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان"، که ۶ ماه تخت بر تارک پورتال "حی علی الفلاح" و "حی علی الصلاح" میگفت، و به مانند "اذان ملای غریب" کسی جهت ادای چنین یک نماز واجبی و فرض عینی "فرهنگی - وطنی" حاضر به اقتداء نگردید:

<http://www.afgazad.com/Elaamyahaa/121811-AA-AA-Elaamiya-ye-64.pdf>

این دو نکته را قصداً و آگاهانه به دو منظور ذیل به میدان انداختم:

۱ - تا خوانندگان ارجمند و دلباختگان وطن و مردم و فرهنگ مردم نجیب وطن، از چنین اقدام دلسوزانه و خیرخواهانه "ملی - فرهنگی" پورتال کاملاً واقف گردند!!! جالب توجه، ولی جای صدها افسوس است، که در زمانی که پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" خون دل خورده و اعلامیه های لازم را صادر میکرد، متصدیان پورتال "افغان جرمن آنلاین" به ریشش میخندیدند، چنان که یکی از اعضای کلانکار آن به نام آقای "نبیل عزیزی" ما و پورتال ما را از روی ریشخند و تمسخر مخاطب ساخته، چنین نوشت:

"خوب! آخر کار اعلامیه های تان به کجا کشید؟؟؟؟؟"

در حالی که پورتال "افغان جرمن آنلاین" در آن وقت، از زبان یکی از "کلانکاران" و "کته گویان" خود، ما و پورتال ما و همکاران بیشمار ما را ریشخند میزد، اینک میبینیم، که جناب دیپلوم انجنیر قیس کبیر - صلاحیتدار این پورتال - پورتال ما را مخاطب ساخته و تقاضا میکند، که پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" و پورتال "افغان جرمن آنلاین" به فرموده خودش درین "راستا"، همکاری نمایند!!!!!!

۱ - پیش از خواندن نماز دوبار "حی علی الصلوة" و دوبار "حی علی الفلاح" میگویند، و بعد می ایستند به نماز. قسمت اول را ضرورتاً و برای این که از نماز دینی و اسلامی فرق گردد، "حی علی الصلاح" ساختم، که مفهوم را برای موضوع مد نظر من، درست اداء میکند!!!!

۲ - نکته ای را که میخواستیم ازین طریق عملاً از نظر خوانندگان گرامی بگذرانیم، "دقت نظر" و "دقت کار" است، و جداً میخواهم استاد محترم داکتر صاحب هاشمیان را متوجه بسازم، که تدوین یک کتاب لغت یا لغتنامه و یا قاموس لغت، در درجه اول به "دقت نظر" و "دقت عمل" ضرورت دارد. زیرا کسی که میخواهد، در زمینه مشکلات مردم را رفع نموده و دست مردم را گرفته و ایشان را با تدوین و عرضه "کتاب لغت" رهنمائی نماید، باید خود "نمونه دقت" و "سرمشق دقیقگوئی" و "سرمشق دقیقنویسی" باشد، و کاری نکند، که به مردم راه غلط را نشان بدهد. زیرا طوری که میدانیم و به تجربه ثابت شده است، خلق خدا نص قاموسهای لغت را به منزله "آیات قرآنی" مینگردد و هرچه در قاموس لغت نوشته شده باشد، همان را کورکورانه و از روی یقین قبول میکنند!!!

خوب دقت فرمائید، که چه میخواهم بگویم:

جناب استاد هاشمیان در جواب مقاله «ضرورت تدوین قاموس دری» این درویش، مقاله مؤرخ ۶ جون ۲۰۱۵ خود را نوشتند، که در صفحه ۷ جون پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" منتشر گشت. مقاله استاد هاشمیان معنون است به «پیرامون ضرورت تدوین قاموس دری».

وقتی عنوان مقاله استاد از نظرم گذشت، متعجب شدم، که ترکیب ناموزون «پیرامون ضرورت تدوین ...» یعنی چه؟؟؟ اما متوجه شدم، که جنابشان در هنگام ترکیب این عنوان، از "عدم دقت" کار گرفته اند. ایشان خواسته اند "پیرامون" مقاله من که «ضرورت تدوین قاموس دری» عنوان دارد، بنویسند، اما چون مراتب "تنقیط" و "علامه گذاری" را قطعاً مراعات نکرده اند، عنوان مقاله خود را هیئت ناموزون داده اند. اگر جناب استاد هاشمیان از "دقت نظر" کار گرفته و آن را از طریق "دقت عمل" به میدان می انداختند، باید عنوان مقاله خود را طوری می آراستند، که هم عنوان مقاله مرا دقیقانه تضمن بکند و هم ترکیب عنوان مقاله خودشان را صورت و صولت منطقی بدهد. اگر ایشان مقاله خود را «پیرامون ضرورت تدوین قاموس دری» عنوان میکردند، هم مراتب "امانتداری" عنوان مقاله من به جای میشد، و هم همه میدیدند، که استاد در کار خویشتن خویش واقعاً "دقیق" میباشد!!!!

و بیائید چند نمونه دیگر "عدم دقت" استاد بزرگوار هاشمیان را مطالعه نمایم:

۱ - استاد محترم هاشمیان نام پورتال ما را همیشه "آزاد افغانستان" مینویسند و "قسمت دری" نام پورتال را نادیده میگیرند. در حالی که نام این پورتال متشکل است از دو قسمت "دری" و "پشتو"، که آئینه وار و به صورت متناظر باهم بافت خورده اند؛ بدین صورت:

"افغانستان آزاد - آزاد افغانستان"، که "افغانستان آزاد" قسمت دری و "آزاد افغانستان" قسمت پشتوی آن را میسازد و با علامه "-" از هم جدا میشوند. هر کسی که این نام را ناقص و "نیمکله" بنویسد، گویا به یکی از دو زبان ارجمند ملی و رسمی ما اهانت روا میدارد!!!!!!

۲ - همکار جوان و پرکار ما محترم "عبدالله امینی"، که از کابل نازنین مینویسد و خیلی زیبا و پوستکنده و کوبنده مینویسد، در مورد درگذشت محترم "عزیزالله واصفی" مقاله ای نوشت زیر عنوان «بچه بچه سقو» فوت کرد»، که در صفحه ۸ می ۲۰۱۵ پورتال "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان" افتخار نشر را یافت. بر محتوای این خبر گزارشی نمیخواهم تبصره ای بکنم، فقط میخواهم یادآور گردم، که این مقاله با عکس العمل شدید جناب استاد هاشمیان مواجه گردید، چنانچه نامه شکایت آمیز خود را عنوانی متصدیان پورتال فرستادند، در رد «بچه بچه سقو بودن» مرحوم واصفی. این نوشته شان در صفحه ۲۳ می ۲۰۱۵ پورتال انتشار یافت. استاد بزرگوار در سطر اول این احتجاجیه مینویسند:

«امروز در پورتال شما راپوری خواندم به قلم آقای عبدالله امینی تحت عنوان "بچه بچه سقو مرد"....»

با متن نامه استاد محترم هم سر و کار ندارم، هدف من فقط انگشت گذاشتن بر یک نکته است؛ و آن عدم رعایت امانتداری در نقل قول از عنوان گزارش جناب امینی؛ توجه گردد:

- جناب امینی نوشت «بچه بچه سقو» فوت کرد»

- و استاد آن عنوان را به "بچه بچه سقو مرد" تغییر دادند.

- آقای امینی نوشت «... فوت کرد»

- استاد آن را به "مرد" تبدیل کردند!!!

- جناب امینی «بچه بچه سقو» نوشت

- و استاد آن را به "بچه سقو" تغییر دادند.

خدمت استاد عرض شود، که:

- "مُرد" و "فوت کرد" از نگاه معنی معادل هم هستند، ولی از نگاه لفظ کاملاً متفاوت میباشند!!!

- در عنوان مقاله آقای امینی "بچه سقو" آمده - در داخل گیمه یا علامه ناخنک؛ چرا؟؟؟

برای این که آقای امینی شخصاً با ترکیب "بچه سقو" موافق نیستند و فقط آنچه در افواه مردم و رواج سیاسی حکومت آن زمان بوده است، آن را داخل گیمه گرفته اند. اصلاً ترکیب "بچه سقو" یک ترکیب توهین آمیز به یک قشر رنجبران ملک ماست، و کاملاً مردود!!! و از طرف دیگر امیر حبیب الله کلکانی، نه ماه تخت امیر و پادشاه افغانستان بوده است و از نگاه تاریخی هم «"بچه سقو" - مخاطب ساختن» وی یک خبط بزرگ است!!! یقیناً استاد منظور و وظیفه گیمه و علامت ناخنک را در افاده یک عبارت یا جمله دقیقاً میدانند، مگر این که آن را در عمل مراعات نمیکنند، عدم دقت ایشان را در کار میرساند!!!

۳ - استاد هاشمیان حین تایپ کردن کلمات، فاصله ها را قطعاً مراعات نکرده و کلمات را بلاناغه "دُم به دُمبک" و مانند "حلقات زنجیر" پیوسته به هم مینویسند و اگر هزار مرتبه هم به ایشان و دیگران گوشزد بکنیم، سودی ندارد!!! ناعلاج درد خود را به قراری میخوریم و کار همکاران خود را خود به عهده میگیریم و کاری را به عهده میگیریم، که از آن برای خود ما اجر و سودی متصور نیست. اگر مطالب درست و آدم دستور و به وجه شایسته و بایسته در پورتال ما نشر میشوند، فقط و فقط به اثر مساعی شباروزی و خون دل خوردنهای متصدیان و مصححان پورتال است. کار بی اجر تصحیح املائی و تایپی را متصدیان و مصححان صبور و خاموش پورتال به عهده میگیرند، و نام همکاران ما نیک میشود و ایشانند، که میتوانند از نشر بی عیب مقالات خود در همه جا با افتخار و مباهات و سر بلند، سخن بزنند!!!

این شرح مبسوط را از آن نوشتیم، تا "عدم دقت" استاد هاشمیان را عملاً نشان بدهم، زیرا:

کسی که میخواهد سرپرستی یک تیم کار را جهت تدوین یک "قاموس" معتبر و منحصر به فرد در وطن ما به عهده بگیرد، خودش - و اول از همه "خودش" - باید نمونه و سرمشق "دقت" و "توجه" و "باریکبینی" در کار انشاء و نقل قول و انتقال پیام و غیره باشد!!! اما تجربه به کرات و مرات نشان داده است، که این انتظار در حد استاد نامدار وطن، داکتر صاحب هاشمیان، سعی بیهوده ای بیش نیست!!!

ذکر مراتب فوق هیچ کس را برانت نمیدهد و دیگران منتظر باشند؛ نوبت ایشان حتماً میرسد!!!

(قسمت بعدی به زودی منتشر خواهد شد)

(خلیل معروفی - برلین، ۱۸ جون ۲۰۱۵)